

De hidtidige bestemmelser om umyndiggørelse findes i myndighedsloven, men bliver efter forslaget udskilt i værgemålsloven.

Der ligger et grundigt forarbejde til lovforslaget i myndighedslovudvalgets betænkning, som i meget vid udstrækning er blevet fulgt i lovforslaget.

Som noget nyt foreslås det, at unge under 18 år bliver myndige, hvis de indgår ægteskab, medmindre det må antages, at den unge er for umoden til at have rådighed over egen større formue. I de tilfælde kan der stilles vilkår om værgemålsbestemmelse. Hovedprincippet i værgemålslovforslaget er, at det altid er den mindst vidtgående værgemålsform, der skal anvendes.

Såvel i forslagets almindelige bemærkninger som i betænkningen påpeges nogle indlysende rigtige årsager til at modernisere dette område, særlig for de voksne, der berøres. Samfundet har unægtelig – jeg burde måske sige heldigvis – ændret sig siden 1922, det årstal, som de nuværende regler stammer fra. Både familiestrukturerne, institutionaliseringsformerne, de enkeltes indtægtsforhold og sundhedssystemets behandlingsformer har ændret sig.

Princippet om, at formuen for enhver pris skal bevares, lempes, således at der fremover bliver lagt vægt på, at det er den, der ejer formuen, der får glæde af den, og ikke arvingerne til formuen. Helt bortset fra børn og unge er det særlig senildemente ældre, sindssyge og psykisk udviklingshæmmede, der har brug for den hjælp og beskyttelse, som værgemålsloven vil komme til at give mulighed for.

Det siger sig selv, at disse persongrupper har vidt forskellige grader af behov for hjælp, og vi mener, at der med denne værgemålslov er mulighed for at tilpasse de nye typer værgemål til konkrete, individuelle forhold. Det er i god overensstemmelse med Socialdemokratiets retsopfattelse.

Det forekommer også at være i overensstemmelse med moderne forvaltning, at de mindre vidtgående værgemålsager afgøres af statens amtmand, og retssikkerheden er fortsat i højsædet: Den er opretholdt med muligheden for prøvelse ved domstolene.

Det skønnes, at antallet af værgemål vil stige, og at loven vil medføre et øget arbejdspress på statsamterne. Der vil også i en lang række sager blive udgifter til vederlag til værger, og forslaget skønnes med en vis usikkerhed at medføre merudgifter på 14,5 mio. kr. i 1997, som er det

første år, stigende til 26,5 mio. kr. i år 2000 og de følgende år. Med vedtagelsen af forslaget siger vi naturligvis også ja til merudgifterne, men det gør vi, fordi det er de svageste og mest udsatte, der har behov for den differentierede hjælp og støtte, som forslaget rummer mulighed for.

Der er en hel del følgelovgivning til værgemålslovforslaget. En lang række love berøres af det, og derfor er der også et samlet forslag til følgelovgivningsændringer på Justitsministeriets område. Det drejer sig bl.a. om loven om børns erstatningsansvar, ægteskabsloven, adoptionsloven og psykiatriloven.

Lovforslaget omfatter de nødvendige konsekvensrettelser på Justitsministeriets område, og med den 1. januar 1997 som ikrafttrædelsesdato er der god tid til at fremsætte de nødvendige ændringslovforslag på de øvrige ministeriers områder.

På baggrund af dette tilslutter Socialdemokratiet sig lovforslaget og ser frem til udvalgsbehandlingen.

Inge Dahl-Sørensen (V):

Venstre finder det glædeligt, at ministeren fremsætter en samlet lovpakke om umyndiggørelse. En delvis revision var naturligvis mulig, men det er sundt at nybehandle hele lovkomplekset.

Den hidtil gældende lovgivning har haft mange komplikationer både for den umyndiggjorte, for familien og for myndighederne. Myndighedslovgivningen er vel ikke det område, der er mest politisk prestige i – på trods af, at det har endog særdeles stor betydning for en lang række menneskers liv.

Der er næppe nogen tvivl om, at en traditionel umyndiggørelse er et meget stort indgreb i en persons liv, og netop Venstre, som altid betoner den personlige frihed, er stærkt optaget af de indskrænkninger i en persons liv, der medfører tab af den personlige frihed. En total umyndiggørelse er vel det ultimative tab af personlig frihed, og det er problematisk. Derfor er Venstre tilfreds med de mere fleksible løsninger, der lægges op til i dette lovforslag.

At kunne skræddersy et værgemål er et stort fremskridt. I dag har vi alt for mange tilfælde, hvor en person kunne have brug for et værgemål på et nøje defineret område – ja, måske er det personen selv, der ønsker at iværksætte værgemålet – men efter de gældende regler vil indgrebet blive alt for omfattende. De nuværende umyndiggørelser bliver specielt af ældre mennesker oplevet som et stort tab af personlig